

Vlaamse Arbeidsrekening.

Raming van de bevolking naar socio-economische positie.
Basis- en detailtabellen

Update 2019

juli 2021

Ruben De Smet

Juli 2021

Methodologie

Steunpunt Werk

Vlamingenstraat 83 postbus 3552 - 3000 Leuven

T:+32 (0)16 32 32 39

STEUNPUNTWERK@KULEUVEN.BE

www.steunpuntwerk.be

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Bevolking

- 1.1. Concept
- 1.2. Bronstatistieken
- 1.3. Harmonisatie

2. Beroepsbevolking

- 2.1. Concept

3. Werkloze beroepsbevolking

- 3.1. Concept
- 3.2. Bronstatistieken
- 3.3. Harmonisatie

4. Werkende beroepsbevolking

- 4.1. Concept
- 4.2. Bronstatistieken
 - 4.2.1. RSZ-statistieken naar woonplaats
 - 4.2.2. RSVZ
- 4.3. Harmonisatie
- 4.4. Bijschattingen
 - 4.4.1. PWA-werknemers
 - 4.4.2. Studenten bij RSZ en bij RSZPPO
 - 4.4.3. Uitgaande grensarbeid
 - 4.4.4. Internationale tewerkstelling (vanaf 2017)
- 4.5. Eindcorrecties

5. Niet-beroepsactieve bevolking

- 5.1. Concept
- 5.2. Bronstatistieken
- 5.3. Negatieve aantallen bij de niet-beroepsactieven

6. Eindresultaat Vlaamse Arbeidsrekening 2019

7. Werkende beroepsbevolking: detailtabellen

- 7.1. Loontrekkende beroepsbevolking naar WSE(42)-sector en arbeidsregime
 - 7.1.1. Bron
 - 7.1.2. Definities
 - 7.1.3. Tabellen
 - 7.1.4. Integratie
- 7.2. Werkende beroepsbevolking naar WSE(42)-sector en statuut
 - 7.2.1. Bron
 - 7.2.2. Definities
 - 7.2.3. Tabellen
 - 7.2.4. Integratie

Lijst tabellen

Tabel 1.	Componenten en conceptuele definities Vlaamse Arbeidsrekening
Tabel 2.	Berekening van het gemiddeld aantal inwoners (Vlaams Gewest en België; 2019)
Tabel 3.	Berekening van het gemiddeld aantal niet-werkende werkzoekenden (15-64 jaar) per kwartaal en per jaar (Vlaams Gewest en België; 2019)
Tabel 4.	Aantal werkenden (15-64 jaar) bij RSZ, RSZPPO en RSVZ (België en Vlaams Gewest; 2019)
Tabel 5.	Berekening van het gemiddeld aantal PWA-werknemers per kwartaal en per jaar (Vlaams Gewest en België; 2019)
Tabel 6.	Berekening van het gemiddeld aantal studenten bij RSZ en RSZPPO (15-64 jaar) per kwartaal en per jaar (Vlaams Gewest en België; 2019)
Tabel 7.	Uitgaande grensarbeid (15-64 jaar) (Vlaams Gewest en België; jaargemiddelde 2019)
Tabel 8.	Internationale tewerkstelling (15-64 jaar) (Vlaams Gewest en België; jaargemiddelde 2019)
Tabel 9	Groepen na eindcorrectie
Tabel 10a/10b.	Bevolking (15-64 jaar / 20-64 jaar) naar socio-economische positie (Vlaams Gewest en België; jaargemiddelde 2019)

Inleiding

Een arbeidsrekening is een raamwerk voor het integreren van arbeidsmarktstatistieken: een intern consistente raming van kernvariabelen met betrekking tot de arbeidsmarkt. In de arbeidsrekening wordt bestaande arbeidsmarktinformatie in een logisch geheel van op elkaar aansluitende gegevens geïntegreerd met duidelijk gedefinieerde begrippen en identiteitsrelaties. De primaire doelstelling van dit integratieproces bestaat er in om op een systematische wijze inzicht te bieden in de toestand en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.¹

Tabel 1 geeft een overzicht van de voornaamste componenten die we in de Vlaamse arbeidsrekening behandelen: de bevolking naar socio-economische positie, de binnenlandse werkgelegenheid, de jobs, de vacatures en de vestigingen. De conceptuele definities dienen als leidraad bij het uitvoeren van de Vlaamse arbeidsrekening. Ze vormen het vertrekpunt voor het uitwerken van de methodologie en de concrete invulling van de arbeidsrekening. Voor de uitvoering van de Vlaamse arbeidsrekening vertrekken we van het jaar 2006 als nulmeting.

Tabel 1. Componenten en conceptuele definities Vlaamse arbeidsrekening

Component	Definitie
Bevolking naar socio-economische positie	Totale bevolking Niet-beroepsactieve bevolking Beroepsbevolking Werkloze beroepsbevolking
Binnenlandse werkgelegenheid	Arbeid die ingezet wordt in vestigingen van een bepaalde geografische entiteit (bvb België of het Vlaams Gewest), uitgedrukt in personen of arbeidsvolume
Pendel	Loontrekkenden die in een andere geografische entiteit werken dan ze wonen
Jobs	Vervulde arbeidsplaatsen in vestigingen van een bepaalde geografische entiteit
Vestigingen	Productie-eenheden in een bepaalde geografische entiteit

In het voorjaar van 2008 werd de nulmeting van de bevolking naar socio-economische positie gelanceerd. Hierbij ging het om gegevens met betrekking tot het jaargemiddelde van 2006. De methodologie van de raming van de bevolking naar socio-economische positie alsook de raming van meer gedetailleerde gegevens over de werkenden wordt uitvoerig beschreven in de WSE-rapporten 'Vlaamse Arbeidsrekening. Raming van de bevolking naar socio-economische positie: nulmeting 2006' en 'Vlaamse Arbeidsrekening. Raming van de bevolking naar socio-economische positie: detailtabellen nulmeting 2006'.²

De methodologie van de nulmeting 2006 werd aangehouden bij de berekening van de update van de gegevens voor 2007 tot en met 2017. Voorliggend rapport zal zich voornamelijk toespitsen op een aantal verfijningen en aanpassingen in deze methodologie. In 2017 werd een extra bron toegevoegd. Het gaat om cijfers van BISA over de internationale werknemers die niet bij RSZ gekend zijn (zie 4.4.4).

¹ Zie [Concept Vlaamse Arbeidsrekening](#)

² Beide rapporten zijn te downloaden via www.steunpuntwerk.be in de rubriek Publicaties (publicatietype 'Methodologie')

Voordien ontbraken die gegevens in de administratieve statistieken omdat er geen volledige en betrouwbare brondata voor bestond. In 2019 werd nog een bijkomende methodologische aanpassing doorgevoerd. Vanaf dan zijn de gegevens met betrekking tot de uitgaande grensarbeiders op basis van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) in plaats van het RIZIV. Wat onder andere een bijkomende controle op mogelijke dubbeltellingen van deze groep met RSZ, RSZPPO en RSVZ mogelijk maakte. Bij de berekeningen met betrekking tot 2019, die identiek verliepen aan de berekeningen voor 2006, wordt verwezen naar de methodologische rapporten over de nulmeting 2006.

Bij de berekeningen worden telkens vier stappen doorlopen: (1) selectie van bronstatistieken, (2) harmonisatie, (3) bijschattingen en (4) eindcorrecties.

Stap 1. Selectie bronstatistieken

Een eerste stap bij het uitwerken van de arbeidsrekening is de selectie van de meest nauwkeurige statistieken voor het meten van (een subcategorie van) de componenten. De geselecteerde bronstatistieken leveren de basisgegevens van waaruit de raming opgesteld wordt.

Stap 2. Harmonisatie

De bronstatistieken voldoen niet steeds aan de begrippen en identiteitsrelaties zoals vooropgesteld in het concept van de Vlaamse arbeidsrekening. De harmonisatie houdt in dat we corrigeren voor verschillen in populaties, definities, classificaties, meetmomenten en kenmerken. In deze stap toetsen we de gegevens uit de bronstatistieken aan de populaties, definities e.d. zoals beschreven in het concept van de arbeidsrekening. Op basis hiervan werken we een methodologie uit voor het aanpassen of harmoniseren van de primaire gegevens.

Stap 3. Bijschattingen

De bronstatistieken geven vaak geen volledige omschrijving van de kernvariabelen of componenten uit de arbeidsrekening. In de derde stap van het integratieproces corrigeren we voor populatieverschillen door de ontbrekende gegevens bij te schatten aan de hand van secundaire statistieken of andere ramingmethoden.

Stap 4. Eindcorrecties

Een laatste stap betreft het minimaliseren van meetfouten, die opgespoord worden door het uitvoeren van interne controles.

1. Bevolking

1.1. Concept

De bevolking bestaat uit alle personen die in België / het Vlaams Gewest wonen.

1.2. Bronstatistieken

De bronstatistiek wordt gevormd door de bevolkingsstatistieken van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium). Op basis van informatie uit het Rijksregister van natuurlijke personen³, levert deze bronstatistiek onder meer een verdeling van de totale bevolking volgens geslacht, leeftijd en gemeente van de woonplaats.

1.3. Harmonisatie

De statistieken zijn beschikbaar per 1 januari van elk jaar, opgesplitst volgens gemeente, geslacht en gedetailleerde leeftijdsklasse. De cijfers per 1 januari worden omgerekend naar een jaargemiddelde. Deze berekeningen verliepen analoog aan de methodologie van de nulmeting 2006. In tabel 2 geven we de cijfers weer van de harmonisatie van de Vlaamse en Belgische bevolking in 2019.

Tabel 2. Berekening van het gemiddeld aantal inwoners (Vlaams Gewest en België; 2019)

Totaal	Vlaams Gewest	België
1 januari 2019	6 589 069	11 431 406
1 januari 2020	6 629 143	11 492 641
jaargemiddelde 2019 = (1 januari 2019 + 1 januari 2020) / 2	6 609 106	11 462 024
15-64 jaar	Vlaams Gewest	België
1 januari 2019	4 184 022	7 333 004
1 januari 2020	4 194 394	7 352 492
jaargemiddelde 2019 = (1 januari 2019 + 1 januari 2020) / 2	4 189 208	7 342 748

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium)

³ Exclusief wachtregister en vreemdelingen die in geen enkel register voorkomen.

2. Beroepsbevolking

2.1. Concept

De beroepsbevolking bestaat uit personen van 15 jaar en ouder die in België / het Vlaams Gewest wonen en tijdens een referentieperiode ofwel aan het werk zijn ofwel beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek zijn naar werk. We maken een onderscheid tussen de werkloze en de werkende beroepsbevolking.

3. Werkloze beroepsbevolking

3.1. Concept

De werkloze beroepsbevolking bestaat uit alle personen van 15 jaar en ouder die in België / het Vlaams Gewest wonen en die tijdens een referentieperiode geen werk hebben, maar wel beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek zijn naar werk.

3.2. Bronstatistieken

De bronstatistieken zijn de drie gewestelijke arbeidsbemiddelingsinstanties: VDAB, FOREM en Actiris. Hun data over de niet-werkende werkzoekenden worden verzameld door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

De niet-werkende werkzoekenden zijn de werkzoekenden met de hoogste graad van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en bestaan uit vier categorieën:

- (1) De **werkzoekenden met werkloosheidsuitkeringsaanvraag (WZUA)**. Het gaat hier om de werklozen die voldoen aan de toelaatbaarheids- en toekenningsvoorwaarden enerzijds met betrekking tot de volledige werkloosheidsuitkeringen op basis van vroegere arbeidsprestaties en anderzijds met betrekking tot wacht- of werkloosheidsuitkeringen op basis van gedane studies. Ze zijn verplicht ingeschreven als werkzoekende voor een voltijdse betrekking.
- (2) De **werkzoekende jongeren in Beroepsinschakelingstijd (BIT)** (cf. schoolverlaters). Jongeren die hun studies beëindigd hebben, moeten – vooraleer ze recht hebben op een inschakelingsuitkering (waarna ze tot categorie (1) behoren) – een beroepsinschakelingstijd van 12 maanden doorlopen.
- (3) De **vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden**. Dit zijn werkzoekenden die geen recht op uitkeringen hebben, maar die zich als werkzoekende laten inschrijven.
- (4) **Andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden**. Het gaat hier om de werkzoekenden ten laste van het OCMW, de werkzoekenden die geregistreerd zijn bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, de werkzoekenden in deeltijds onderwijs en de van het recht op uitkering uitgesloten werkzoekenden.

3.3. Harmonisatie

We tellen de personen die op de laatste dag van de maand bij een publieke bemiddelingsdienst ingeschreven zijn als niet-werkende werkzoekenden (nwwz). De cijfers zijn opgesplitst naar gemeente, geslacht en gedetailleerde leeftijdsklasse. Deze berekeningen verliepen analoog aan de methodologie van

de nulmeting 2006. In tabel 3 geven we de cijfers weer van de harmonisatie voor het Vlaams gewest en België in 2019.

Tabel 3. Berekening van het gemiddeld aantal niet-werkende werkzoekenden (15-64 jaar) per kwartaal en per jaar (Vlaams Gewest en België; 2019)

(15-64 jaar)	Berekening	Vlaams Gewest	België
31/jan/19		192 321	491 534
28/feb/19		188 668	482 602
31/mrt/19		183 681	473 431
30/apr/19		180 181	464 188
31/mei/19		173 869	451 311
30/jun/19		174 907	452 342
31/jul/19		195 460	494 319
31/aug/19		196 282	499 895
30/sep/19		190 668	488 653
31/okt/19		183 845	476 607
30/nov/19		177 694	464 098
31/dec/19		178 808	469 801
Stap 1			
gemiddelde 1ste kwartaal '19	$(31 \text{ januari '19} + 28 \text{ februari '19} + 31 \text{ maart '19}) / 3$	188 223	482 522
gemiddelde 2de kwartaal '19	$(30 \text{ april '19} + 31 \text{ mei '19} + 30 \text{ juni '19}) / 3$	176 319	455 947
gemiddelde 3de kwartaal '19	$(31 \text{ juli '19} + 31 \text{ augustus '19} + 30 \text{ september '19}) / 3$	194 137	494 289
gemiddelde 4de kwartaal '19	$(31 \text{ oktober '19} + 30 \text{ november '19} + 31 \text{ december '19}) / 3$	180 116	470 169
Stap 2			
jaargemiddelde 2019	$(\text{gemiddelde 1ste kwartaal '19} + \text{gemiddelde 2de kwartaal '19} + \text{gemiddelde 3de kwartaal '19} + \text{gemiddelde 4de kwartaal '19}) / 4$	184 699	475 732

Bron: RVA (Bewerking Steunpunt Werk)

4. Werkende beroepsbevolking

4.1. Concept

De werkende beroepsbevolking bestaat uit alle personen van 15 jaar en ouder die in België / het Vlaams Gewest wonen en die tijdens een referentieperiode betaalde arbeid verrichten. Ook diegenen die tijdelijk afwezig zijn van het werk, maar onder een formele arbeidsovereenkomst ressorteren, behoren tot de werkende beroepsbevolking (bijvoorbeeld bij ziekte, zwangerschapsverlof, vakantie).

De werkende beroepsbevolking wordt opgedeeld in drie categorieën:

- (1) **Loontrekkenden** - De loontrekkenden zijn de werkende personen die in loonverband werken of door een statuut verbonden zijn. Zij werken op grond van een formeel aangegane overeenkomst onder het gezag van een werkgever en ontvangen daarvoor een loon. Personen die meerdere jobs combineren, worden bij de loontrekkenden geteld wanneer men de loontrekkende job combineert met een statuut als zelfstandige of helper dat niet in hoofdberoep wordt uitgeoefend of indien men dit combineert met een job als uitgaande grensarbeider.
- (2) **Zelfstandigen** - De zelfstandigen zijn de werkende personen die voor eigen rekening werken en zonder dat er een ondergeschikt verband is met een werkgever. Zij oefenen een bij officiële instanties geregistreerde bedrijvigheid uit met de intentie daaruit inkomsten te verwerven. Personen die meerdere jobs combineren, worden bij de zelfstandigen geteld wanneer men de zelfstandige activiteit uitoefent in hoofdberoep, tenzij men dit combineert met uitgaande grensarbeid.
- (3) **Helpers** - De helpers zijn de werkende personen die een zelfstandige bijstaan in de uitoefening van diens activiteit zonder dat er een ondergeschikt verband is. Personen die meerdere jobs combineren, worden bij de helpers geteld wanneer de activiteit van helper wordt uitgeoefend in hoofdberoep, tenzij men dit combineert met uitgaande grensarbeid..

De informele werknemers (zwartwerk) omvatten we voorlopig niet in de Vlaamse arbeidsrekening. Er bestaat voornamelijk geen stabiele en gevalideerde methode om deze categorie van werknemers op een coherente manier te integreren in de Vlaamse arbeidsrekening tot op niveau van de gemeenten.

4.2. Bronstatistieken

4.2.1. RSZ statistieken naar woonplaats

De voornaamste bronstatistieken voor de raming van het aantal loontrekkenden worden gevormd door de statistieken naar woonplaats van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)⁴. Voor de raming van de werkende beroepsbevolking in de arbeidsrekening wordt gebruik gemaakt van de kenmerken leeftijd, geslacht en hoofdverblijfplaats.

4 Vanaf 2017 heeft de RSZ de inning van de sociale zekerheidsbijdragen van de werknemers tewerkgesteld bij de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, overgenomen van de RSZPPO/DIBISS. Hierdoor wordt, ondanks het gebruik van RSZ PPO data, enkel nog naar de RSZ als bron verwezen.

4.2.2. RSVZ

Voor de telling van het aantal zelfstandigen en helpers gebruiken we de gegevens van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen (RSVZ) als bronstatistiek, meer bepaald de telling van de aangesloten verzekeringsplichtigen. Iemand is verzekeringsplichtig wanneer het sociaal statuut der zelfstandigen op hem van toepassing is wegens de uitoefening van een beroepsactiviteit als zelfstandige of helper.

Een zelfstandige wordt door het RSVZ gedefinieerd als iedere natuurlijke persoon die een beroepsbezigheid uitoefent zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst of een statuut verbonden te zijn. Een helper wordt gedefinieerd als iedere persoon die een zelfstandige in de uitoefening van zijn beroep bijstaat of vervangt, zonder tegenover hem door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden. Er worden telkens drie hoedanigheden onderscheiden. Men kan zijn activiteit als zelfstandige of helper uitoefenen in hoofdberoep, in bijberoep of na pensioen.

Correctie zelfstandigen en helpers na pensioen

Bij de berekening van het aantal zelfstandigen en helpers na pensioen stelt zich een probleem. De meeste zelfstandigen en helpers na pensioen zijn ouder dan 65 jaar. Echter, we vermoeden dat sommige zelfstandigen en helpers na pensioen zich in dit statuut bevinden hoewel ze niet meer actief zijn. Ze zijn vergeten zich uit te schrijven bij de RSVZ of het is voordeliger om ingeschreven te blijven bij de RSVZ.

Om hiervoor te corrigeren doen we een beroep op de RSVZ-statistieken naar inkomen, en kiezen ervoor om alle zelfstandigen/helpers na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen hebben dat gelijk is aan nul, te elimineren uit de telling. Hierdoor benaderen we beter het effectief aantal zelfstandigen en helpers na pensioen. Het nadeel is dat de aanduiding 'inkomen gelijk aan nul' ook kan inhouden dat de zelfstandige/helper in kwestie verlieslatend is en daardoor onterecht niet wordt meegeteld. Echter, we vermoeden dat dergelijke situaties zich nauwelijks voordoen bij zelfstandigen en helpers na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar en dat de 'onterechte verwijderingen' tot een minimum worden herleid.

4.3. Harmonisatie

De statistieken van RSZ en RSVZ werden op dezelfde manier geharmoniseerd als in de berekeningen van de nulmeting 2006. Tabel 4 geeft een overzicht van de cijfers. In een latere stap worden deze statistieken verder gecorrigeerd op basis van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming bij de KSZ (zie paragraaf 4.5).

Tabel 4. Aantal werkenden (15-64 jaar) bij RSZ, RSZPPO en RSVZ (België en Vlaams Gewest; 2019)

		Woonplaats België	Woonplaats Vlaams Gewest
4de kwartaal 2018	Gekend bij RSZ	3 467 284	2 187 161
	Gekend bij RSZPPO	362 275	187 368
	Gekend bij RSVZ	1 001 599	624 608
	<i>Zelfstandige in hoofdberoep</i>	673 200	416 191
	<i>Zelfstandige in bijberoep</i>	258 027	162 856
	<i>Zelfstandige na pensioen</i>	12 881	9 339
	<i>Helper in hoofdberoep</i>	48 342	31 170
	<i>Helper in bijberoep</i>	8 665	4 691
	<i>Helper na pensioen</i>	484	361
1ste kwartaal 2019	Gekend bij RSZ	3 486 609	2 199 285
	Gekend bij RSZPPO	363 345	187 637
	Gekend bij RSVZ	1 007 898	628 775
	<i>Zelfstandige in hoofdberoep</i>	676 903	418 786
	<i>Zelfstandige in bijberoep</i>	261 137	164 903
	<i>Zelfstandige na pensioen</i>	12 855	9 350
	<i>Helper in hoofdberoep</i>	47 921	30 815
	<i>Helper in bijberoep</i>	8 591	4 555
	<i>Helper na pensioen</i>	493	366
2de kwartaal 2019	Gekend bij RSZ	3 491 026	2 201 439
	Gekend bij RSZPPO	361 004	186 858
	Gekend bij RSVZ	1 014 198	632 941
	<i>Zelfstandige in hoofdberoep</i>	680 606	421 380
	<i>Zelfstandige in bijberoep</i>	264 246	166 950
	<i>Zelfstandige na pensioen</i>	12 828	9 361
	<i>Helper in hoofdberoep</i>	47 499	30 461
	<i>Helper in bijberoep</i>	8 516	4 420
	<i>Helper na pensioen</i>	503	371
3de kwartaal 2019	Gekend bij RSZ	3 519 654	2 218 954
	Gekend bij RSZPPO	363 767	186 955
	Gekend bij RSVZ	1 020 497	637 108
	<i>Zelfstandige in hoofdberoep</i>	684 309	423 975
	<i>Zelfstandige in bijberoep</i>	267 356	168 996
	<i>Zelfstandige na pensioen</i>	12 802	9 372
	<i>Helper in hoofdberoep</i>	47 078	30 106
	<i>Helper in bijberoep</i>	8 442	4 284
	<i>Helper na pensioen</i>	512	375
4de kwartaal 2019	Gekend bij RSZ	3 516 229	2 215 458
	Gekend bij RSZPPO	364 172	186 788
	Gekend bij RSVZ	1 026 796	641 274
	<i>Zelfstandige in hoofdberoep</i>	688 012	426 569
	<i>Zelfstandige in bijberoep</i>	270 465	171 043
	<i>Zelfstandige na pensioen</i>	12 775	9 383
	<i>Helper in hoofdberoep</i>	46 656	29 751
	<i>Helper in bijberoep</i>	8 367	4 148
	<i>Helper na pensioen</i>	521	380

Bron: RSZ, RSVZ (Bewerking Steunpunt Werk)

4.4. Bijschattingen

De bronstatistieken geven vaak geen volledige omschrijving van de componenten uit de arbeidsrekening. In de derde stap van het integratieproces corrigeren we voor populatieverschillen door de ontbrekende gegevens bij te schatten aan de hand van secundaire statistieken of andere ramingsmethoden.

4.4.1. PWA-werknemers

Elke gemeente moet (eventueel samen met andere gemeenten) een plaatselijk werkgelegenheidsagentschap (PWA) oprichten. Dit agentschap is, in samenwerking met de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), bevoegd voor de organisatie en de controle van activiteiten die men niet aantreft in de reguliere arbeidscircuits. Verder zijn de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen ook bevoegd om buurtwerken of -diensten te leveren.

De PWA-werknemers zijn dus eigenlijk werkenden, maar zijn omwille van de manier waarop hun werk wordt gefinancierd en georganiseerd niet gekend via de bronstatistieken. Zij moeten daarom op een andere manier bij geschat worden. Dit gebeurt via statistieken van de RVA. Hierin worden alle personen geteld die op de laatste dag van de maand bij de RVA gekend zijn als PWA-werknemer. Als werkend tellen we enkel de personen die een volledige vrijstelling hebben en zich dus niet moeten inschrijven als niet-werkend werkzoekende⁵. De cijfers zijn opgesplitst naar gemeente, geslacht en gedetailleerde leeftijdsklasse. De gegevens op de laatste dag van de maand worden omgerekend naar kwartaal- en jaargemiddelden. Deze berekeningen verliepen analoog aan de berekeningen van het aantal niet-werkende werkzoekenden (zie paragraaf 3.3). In tabel 5 geven we de cijfers weer voor het Vlaams Gewest en België in 2019.

Tabel 5. Berekening van het gemiddeld aantal PWA-werknemers (met een volledige vrijstelling) per kwartaal en per jaar (Vlaams Gewest en België; 2019)

(15-64 jaar)	Berekening	Vlaams Gewest	België
31/jan/19		839	1 569
28/feb/19		849	1 602
31/mrt/19		883	1 689
30/apr/19		866	1 640
31/mei/19		827	1 588
30/jun/19		870	1 667
31/jul/19		811	1 606
31/aug/19		821	1 614
30/sep/19		817	1 603
31/okt/19		788	1 570
30/nov/19		804	1 608
31/dec/19		796	1 616
Stap 1			
gemiddelde 1ste kwartaal '19	(31 januari '19 + 28 februari '19 + 31 maart '19) / 3	857	1 620
gemiddelde 2de kwartaal '19	(30 april '19 + 31 mei '19 + 30 juni '19) / 3	854	1 632
gemiddelde 3de kwartaal '19	(31 juli '19 + 31 augustus '19 + 30 september '19) / 3	816	1 608

⁵ Zie <https://www.rva.be/nl/documentatie/infoblad/t22> voor meer informatie.

gemiddelde 4de kwartaal '19	(31 oktober '19 + 30 november '19 + 31 december '19) / 3	796	1 598
Stap 2 jaargemiddelde 2019	(gemiddelde 1ste kwartaal '19 + gemiddelde 2de kwartaal '19 + gemiddelde 3de kwartaal '19 + gemiddelde 4de kwartaal '19) / 4	831	1 614

Bron: RVA (Bewerking Steunpunt Werk)

4.4.2. Studenten bij RSZ en bij RSZPPO

Studenten die tewerkgesteld zijn met een schriftelijke overeenkomst voor studenten en die enkel onderworpen zijn aan een solidariteitsbijdrage, zijn niet gekend via de bronstatistieken van RSZ. Zij moeten als bijschatting opgenomen worden.

Sinds 1 januari 2017 voorziet de regelgeving voor studentenarbeid een jaarlijks contingent van 475 werkuren met verminderde sociale zekerheidsbijdragen, ongeacht de periode waarin deze worden gewerkt. Tussen 1 januari 2013 en 31 december 2016 voorzag de regelgeving een jaarlijks contingent van 50 werkdagen, voor 1 januari 2013 waren het maximaal 23 dagen gedurende de zomermaanden (het derde kwartaal) en 23 verspreid over de overige drie kwartalen. Vanaf 2017 hebben studenten dus de mogelijkheid weer meer uren te presteren en dit heeft een impact op het gemiddeld aantal studenten per kwartaal, omdat de methodologie rekening houdt met het maximale toegelaten arbeidsvolume.

Deze aanpassing in de regelgeving heeft ook geleid tot een aanpassing van de methodologie om de studentenarbeid te berekenen. Om de studenten te berekenen doen we een beroep op gegevens van RSZ. Het gaat daarbij om de som van alle studenten met een studentencontract die in de loop van het kwartaal bij RSZ of RSZPPO gekend waren. Om dubbeltellingen te vermijden met de reguliere tewerkstelling, gemeten op de laatste kwartaaldag, nemen we enkel de studenten in beschouwing die op de laatste dag van het kwartaal niet gekend zijn in een ander statuut.⁶ De cijfers zijn per kwartaal beschikbaar, opgesplitst naar geslacht, gedetailleerde leeftijdsklasse en gemeente.

Om te komen tot een gemiddeld aantal studenten per kwartaal wordt rekening gehouden met het maximum toegelaten aantal van 475 werkuren studentenarbeid op jaarbasis, wat aan een referentiewerkdag van 7,6 uur 62,5 dagen betekent. Hierbij wordt het contingent van 62,5 werkdagen verdeeld over de vier kwartalen à rato van het aantal getelde studenten in de loop van deze kwartalen. Deze toegekende ('toegelaten') uren per kwartaal worden vervolgens afgezet op het totaal aantal uren in elk kwartaal van een voltijdse werknemer. En die verhouding zal vervolgens worden toegepast om de raming te maken van het gemiddeld aantal studenten per kwartaal.

Bijvoorbeeld: 34% van alle studenten die in de loop van de vier kwartalen 2019 gekend waren bij RSZ tellen we in het derde kwartaal van dat jaar. Bijgevolg gaan we er van uit dat globaal genomen 21,6 van de 62,5 dagen werden verricht in dit kwartaal ($62,5 \times 0,34 = 21,2$). Om het gemiddeld aantal studenten in het derde kwartaal – dat 92 werkdagen telt – te berekenen wordt de verhouding $21,2/92$ toegepast op het totaal aantal studenten dat *gedurende* dit kwartaal geteld werd, namelijk: $373\ 926 \times (21,2/92) = 88\ 410$ (tabel 6).

Op basis van de gemiddelde aantallen voor de vier kwartalen wordt tot slot een jaargemiddelde berekend als het gemiddelde van de vier kwartaalgemiddelden. In tabel 6 geven we de cijfers weer voor het Vlaams gewest en België in 2019.

⁶ Variabele stat2=0

Tabel 6. Berekening van het gemiddeld aantal studenten bij RSZ en RSZPPO (15-64 jaar) per kwartaal en per jaar (Vlaams Gewest en België; 2019)

	Vlaams Gewest		België	
	RSZ	RSZPPO	RSZ	RSZPPO
Aantal studenten (met enkel een studentencontract)				
gedurende het 1ste kwartaal 2019	139 179	2 983	210 676	4 790
<i>(% van het totaal aantal studenten gedurende het jaar)</i>	<i>(20%)</i>	<i>(12%)</i>	<i>(20%)</i>	<i>(11%)</i>
(a)				
gedurende het 2de kwartaal 2019	168 202	4 396	257 255	7 009
<i>(% van het totaal aantal studenten gedurende het jaar)</i>	<i>(24%)</i>	<i>(17%)</i>	<i>(24%)</i>	<i>(16%)</i>
(b)				
gedurende het 3de kwartaal 2019	240 956	16 241	373 926	27 618
<i>(% van het totaal aantal studenten gedurende het jaar)</i>	<i>(34%)</i>	<i>(58%)</i>	<i>(34%)</i>	<i>(60%)</i>
(c)				
gedurende het 4de kwartaal 2019	150 051	3 426	233 076	5 457
<i>(% van het totaal aantal studenten gedurende het jaar)</i>	<i>(22%)</i>	<i>(14%)</i>	<i>(22%)</i>	<i>(13%)</i>
(d)				
Totaal 2019	698 388	27 046	1 074 933	44 874
(%)	(100%)	(100%)	(100%)	(100%)
Aantal toegelaten dagen (62,5 in totaal)				
1ste kwartaal	12,8	7,3	12,6	7,0
2019	62,5 dagen * (a)			
2de kwartaal	15,1	10,5	15,0	9,9
2019	62,5 dagen * (b)			
3de kwartaal	21,1	36,1	21,2	37,4
2019	62,5 dagen * (c)			
4de kwartaal	13,5	8,5	13,7	8,1
2019	62,5 dagen * (d)			
	62,5	62,5	62,5	62,5
Stap 1: raming gemiddeld aantal studenten per kwartaal				
1ste kwartaal	gedurende 1ste kwartaal * (12,2/90) of			
2019	(6,7/90)	20 562	255	31 493
2de kwartaal	gedurende 2de kwartaal * (15,0/91) of			
2019	(9,8/91)	28 767	513	44 502
3de kwartaal	gedurende 3de kwartaal * (21,7/92) of			
2019	(38,5/92)	56 473	6 587	88 410
4de kwartaal	gedurende 4de kwartaal * (13,6/92) of			
2019	(7,6/92)	23 313	338	36 763
				533
Stap 2: raming jaargemiddelde aantal studenten				
jaargemid- delde '19	(gem. 1ste kwartaal '19 + gem. 2de kwartaal '19 + gem. 3de kwartaal '19 + gem. 4de kwartaal '19) / 4	32 279	1 923	50 292
				3 258

Bron: RSZ (Bewerking Steunpunt Werk)

4.4.3. Uitgaande grensarbeid

Personen met een woonplaats in België en een werkplaats in het buitenland vormen de uitgaande grensarbeid en behoren als dusdanig ook tot de werkende beroepsbevolking. Toch zijn deze personen niet gekend in de bronstatistieken. Immers, de bronstatistieken baseren zich op de aangiften van de werkgevers met activiteit in België. Indien de werkgever zich in het buitenland bevindt, valt hij niet onder het Belgische sociale zekerheidssysteem en is hij niet gekend in de bronstatistieken. Bijgevolg moet de uitgaande grensarbeid als bijschatting worden opgenomen. We nemen enkel de uitgaande grensarbeid naar de buurlanden op.

Volgens het zogenaamde ‘werklandprincipe’ betaalt een werknemer sociale bijdragen in het land waar hij werkt. Wie dus in een ander EER-land of Zwitserland werkt en in België woont, betaalt zijn sociale bijdragen in die lidstaat. Om in België ook medische verzorging te genieten, moet de werknemer bij zijn buitenlandse ziekenfonds een formulier E106 aanvragen. Is het werkland Luxemburg, dan moet er een ander formulier aangevraagd worden, namelijk het formulier BL1. De formulieren E106 of BL1 die het buitenlandse ziekenfonds afgeleverd heeft, moeten aan het Belgische ziekenfonds overgemaakt worden. De personen die dergelijk formulier overmaken aan een Belgisch ziekenfonds, zijn gekend in de gegevens van het Nationaal Intermutualistisch College (NIC).

In de nulmeting van 2006 werd voor de grensarbeid naar Duitsland, Frankrijk en Luxemburg gebruik gemaakt van alternatieve bronnen (OEA, IGSS, CBS, SEE). Van 2007 tot en met 2018 werd uitgaande grensarbeid berekend uitsluitend op basis van het RIZIV.

Deze RIZIV-statistieken geven echter geen voldoende gedetailleerd beeld van de uitgaande grensarbeid. Tot en met de update van 2012 werden de RIZIV-gegevens daardoor verder verdeeld naar 5-jarige leeftijdsklassen en naar Belgische woongemeenten (binnen de gekende arrondissementen) op basis van de Sociaal-Economische Enquête 2001 of – voor de werkenden in het land Luxemburg die wonen in de provincie Luxemburg – op basis van de gegevens van IGSS/IWEPS. Vanaf de update van 2013 werd gebruik gemaakt van de gegevens via het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming bij de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (eveneens gebaseerd op gegevens van het NIC). Zij het wel op basis van gegevens van het voorgaande referentiejaar.

Door de snellere beschikbaarheid van de gegevens via DWH AM&SB, wordt vanaf 2019 enkel nog gebruik gemaakt van deze gegevensbron voor het bepalen van het aantal uitgaande grensarbeiders. Waardoor er geen bijkomende aanpassingen nodig zijn naar leeftijd en gemeente. Bovendien opent dit ook de mogelijkheid voor bijkomende controles op mogelijke dubbeltellingen met gegevens uit andere bronnen. Conform met het gebruik van de RIZIV-statistieken, worden de DWH AM&SB van 30 juni beschouwd als het jaargemiddelde.

Er is wel een aanzienlijk verschil in het aantal uitgaande grensarbeiders zoals meegedeeld door het RIZIV en het aantal op basis van DWH AM&SB. In 2019 lag het aantal grensarbeiders bij het RIZIV op 89 739, in het DWH AM&SB waren dit er 76 708. De globale impact van deze wijziging blijft beperkt, maar toch kan dit in bepaalde (grens)gemeenten voor een duidelijke breuk zorgen in het aantal werkenden. Vooral in het Duitstalige Gemeenschap en de provincie Luxemburg – waar grensarbeid een grotere rol speelt – is er een duidelijke impact waarneembaar.

Tabel 7 geeft een overzicht van de cijfers voor het Vlaams Gewest en België anno 2019. We onderscheiden vier groepen volgens het buurland waar men zijn job uitoefent.

Tabel 7. Uitgaande grensarbeid (15-64 jaar) (Vlaams Gewest en België; jaargemiddelde 2019)

	Vlaams Gewest	België
Naar Duitsland	433	3 926
Naar Luxemburg	841	7 352
Naar Frankrijk	652	38 223
Naar Nederland	26 210	27 207
Totaal	28 136	76 708

Bron: DWH AM&SB (Bewerking Steunpunt Werk)

4.4.4. Internationale tewerkstelling (vanaf 2017)

Tot op heden liet geen enkele precieze, betrouwbare en gedetailleerde statistiek toe om de tewerkstelling in de internationale instellingen in België te meten. Vooral in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn dit soort instellingen sterk aanwezig. Vanaf 2016 meet BISA⁷ jaarlijks de internationale tewerkstelling in België (steeds op 31 december) op basis van een bevraging bij alle internationale instellingen. BISA werkt de data van deze bevragingen om tot gekruiste data naar woonplaats, leeftijd en geslacht. We rekenen deze metingen om tot een jaargemiddelde.

Een werknemer valt onder internationale tewerkstelling indien deze: (1) tewerkgesteld is in een vestiging van een internationale werkgever; (2) vrijgesteld is van RSZ-bijdragen (anders zijn ze al opgenomen in de statistieken); (3) voldoet aan de definitie van een 'loontrekkende werknemer' zoals gedefinieerd door de RSZ.⁸ Volgende groepen worden niet meegeteld: (a) Europese parlementsleden. Zij wonen meestal niet in België en worden analoog aan de Belgische federale en regionale parlementsleden niet opgenomen. Hetzelfde geldt voor delegaties van de EEAS. (b) Militair personeel bij NATO en SHAPE kan niet geteld worden omdat hun gegevens beschermd zijn. Ze worden echter ook niet opgenomen in het bevolkingsregister, dus ze vallen niet onder de populatie waarvan we de socio-economische positie in kaart brengen. (c) Stagiairs. We veronderstellen dat de stages bij internationale instellingen in de eerste plaats gaan om het aanbieden van leerervaring. Deze worden bij RSZ evenmin meegeteld, in tegenstelling tot stages waarvan het primaire doel de arbeidsprestatie is.

Diplomaten en consuls moeten zich niet inschrijven in het bevolkingsregister, ondanks dat ze verblijven in België, waardoor ze niet gekend zijn in de bevolkingsstatistieken. We nemen ze daarom niet op in de beroepsbevolking.

Tabel 8. Berekening jaargemiddelde internationale tewerkstelling (woonplaats Vlaams Gewest en België; 2019)

15-64 jaar – Exclusief woongemeente onbekend	Vlaams Gewest	België
31 december 2018	7 406	42 049
31 december 2019	7 340	42 509
Jaargemiddelde 2019	= (31/12/2018 + 31/12/2019) / 2	7 373
		42 279

Bron: BISA (Bewerking Steunpunt Werk)

⁷ Voor de gehanteerde methode en andere methodologische verduidelijking bij de brondata verwijzen we naar het [methodologisch rapport](#) over de meting van de internationale tewerkstelling.

⁸ Met één uitzondering: werknemers in voltijds ouderschapsverlof voor een volledig kwartaal worden wel meegeteld; omdat de internationale tewerkstelling maar eenmaal per jaar gemeten wordt, kunnen we immers niet nagaan of werknemers al dan niet een vol kwartaal in ouderschapsverlof zijn, dus worden ze allemaal meegeteld.

4.5. Eindcorrecties

Een laatste stap bij het berekenen van de werkende beroepsbevolking betreft het minimaliseren van meetfouten, die opgespoord worden door het uitvoeren van interne controles. Op basis van de bronstatistieken – RSZ en RSVZ – kunnen dubbeltellingen niet worden uitgesloten. Een persoon kan gekend zijn bij RSZ, bij RSVZ of bij het NIC. Willen we komen tot een telling van het aantal werkenden waarbij elke persoon slechts een enkele maal geteld wordt, dan moet voor dergelijke dubbeltellingen gecontroleerd worden.

Deze correctie gebeurt op basis van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) bij de KSZ. In het DWH AM&SB worden statistieken van verschillende sociale zekerheidsinstellingen onderling gekoppeld, waaronder ook de drie bronstatistieken.

Hierdoor is het mogelijk om op basis van het DWH AM&SB voor elke persoon na te gaan of hij via meerdere bronstatistieken als werkende staat geregistreerd. Op die manier zijn dubbeltellingen op te sporen. Voor de zelfstandigen en helpers in bijberoep houden we hierbij ook rekening met een eventueel statuut bij de RVA. We willen enkel de zelfstandigen en helpers in bijberoep tellen als werkenden wanneer zij niet gekend zijn bij de RVA.

Deze correcties worden doorgevoerd aan de hand van de zogenaamde sleutels, welke worden berekend naar geslacht, gedetailleerde leeftijdsklasse en gemeente op basis van DWH AM&SB data van hetzelfde jaar. Hierbij wordt voor elke statuut nagegaan in welke mate deze bestaat uit personen die enkel in één bepaalde databron voorkomen (de ‘zuivere’ groepen). De groepen die meerdere statuten combineren verdelen we dan verder naar werkenden gekend bij RSZ en uitgaande grensarbeid, waarbij tewerkstelling als grensarbeid prioriteit krijgt.

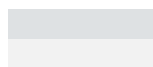
Na de eindcorrecties op basis van het DWH AM&SB krijgen we een raming van het aantal werkenden voor de volgende groepen:

Tabel 9. Groepen na eindcorrectie

	Enkel dit statuut (‘zuivere’ groepen)	Combinatie met wer- kenden bij RSZ en RSZPPO	Combinatie met uit- gaande grensarbeid
Helpers na pensioen	Groep 1	Groep 9	Groep 16
Helpers in bijberoep	Groep 2	Groep 10	Groep 17
Helpers in hoofdberoep	Groep 3	Groep 11	Groep 18
Zelfstandigen na pensioen	Groep 4	Groep 12	Groep 19
Zelfstandigen in bijberoep	Groep 5	Groep 13	Groep 20
Zelfstandigen in hoofdberoep	Groep 6	Groep 14	Groep 21
Werkenden gekend bij RSZ en RSZPPO	Groep 7	-	Groep 22
Grensarbeid	Groep 8	Groep 15	-

Legende:

Loontrekkende
Zelfstandige
Helpers



De tweeëntwintig groepen werkenden die we verkrijgen op basis van de na de eindcorrecties, worden volgens de definities in paragraaf 4.1 als volgt onderverdeeld in drie statuten:

1. *Helpers:*
Groepen 1, 2, 3 en 11.
2. *Zelfstandigen:*
Groepen 4, 5, 6 en 14.
3. *Loontrekkenden:*
Alle groepen overige groepen. Deze worden verder aangevuld met de studenten bij RSZ en bij RSZPPO, de internationale tewerkstelling en de PWA-werknemers (zie tabel 13).

5. Niet-beroepsactieve bevolking

5.1. Concept

De niet-beroepsactieve bevolking bestaat uit de personen die in België of het Vlaams Gewest wonen en die tijdens een referentieperiode niet werken en niet beschikbaar zijn voor een job en/of niet actief op zoek zijn naar werk. Het gaat om alle personen die niet bij de beroepsbevolking geteld worden.

5.2. Bronstatistieken

Er bestaan geen bronstatistieken op basis waarvan we de niet-beroepsactieve bevolking kunnen ramen. Wel kennen we op basis van de bevolkingsstatistieken van Statbel de totale bevolking die in België of het Vlaams Gewest woont (paragraaf 1). Tevens becijferden we de beroepsbevolking als de som van de niet-werkende werkzoekenden en de werkenden (paragraaf 2). Wanneer we deze laatste groep aftrekken van de totale bevolking, kennen we de omvang van de niet-beroepsactieve bevolking.

5.3. Negatieve aantallen bij de niet-beroepsactieven

Het aantal niet-beroepsactieven wordt berekend als de bevolking verminderd met de beroepsbevolking (bevolking - beroepsbevolking). In sommige gevallen – meestal in kleine gemeenten en in de meest actieve leeftijdsklassen – leidt dit tot een negatief aantal niet-beroepsactieven. Gezien de wijze van berekening impliceert dit eigenlijk dat de beroepsbevolking (werkenden + niet-werkende werkzoekenden) groter is dan de bevolking. Omdat we het aantal niet-werkende werkzoekenden volledig overnemen van de RVA-statistieken kunnen we veronderstellen dat de oorzaak hiervan zich situeert bij de raming van het aantal werkenden. Dit betekent dat we er in sommige gevallen niet in slagen om alle dubbeltellingen tussen de verschillende bronbestanden of bijstellingen weg te werken. Hierdoor overschatten we in sommige cellen het aantal werkenden, wat dan weer leidt tot een overschatting van de beroepsbevolking en dus een negatief aantal niet-beroepsactieven.

Om deze negatieve aantallen te voorkomen wordt er een bijkomende correctie gedaan op het totaal aantal geraamde werkenden. Meer specifiek wordt het negatieve saldo van de niet-beroepsactieven in rekening – in vermindering – gebracht bij de raming van het aantal werkenden (meer bepaald bij de loontrekkenden gekend bij RSZ en RSZPPO).

Echter, ook na deze correctie komt het voor dat er in een paar cellen nog een zeer miniem negatief aantal voorkomt, wat dan weer te wijten is aan afrondingsprocedures in de verschillende bewerkingen.

6. Eindresultaat Vlaamse Arbeidsrekening 2019

Tabel 10a. Bevolking (15-64 jaar) naar socio-economische positie (Vlaams Gewest en België; jaargemiddelde 2019)

	Vlaams Gewest	België
Bevolking	4 189 208	7 342 748
Niet-beroepsactief	1 081 806	2 092 920
Beroepsbevolking	3 107 402	5 249 828
Nwwz	184 699	475 732
Werkenden	2 922 703	4 774 096
Loontrekkenden	2 448 265	4 010 869
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, exclusief combinaties met statuut als zelfstandige, helper of grensarbeider	2 219 824	3 586 809
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut als zelfstandige in bijberoep	153 284	241 263
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut als zelfstandige na pensioen	382	584
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut als helper in bijberoep	4 199	8 007
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut helper na pensioen	36	64
PWA-werknemers	831	1 614
Studenten gekend bij RSZPPO	1 922	3 250
Studenten gekend bij RSZ	32 277	50 290
Uitgaande grensarbeid, al dan niet in combinatie met een ander statuut als zelfstandige of werkende bij RSZ of RSZPPO		
naar Duitsland	433	3 926
naar Frankrijk	841	7 352
naar Luxemburg	652	38 223
naar Nederland	26 210	27 207
Internationale tewerkstelling	7 373	42 279
Zelfstandigen	443 437	714 818
Zelfstandigen in hoofdberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	407 746	659 112
Zelfstandigen in hoofdberoep, in combinatie met werkende bij RSZ of RSZPPO	13 503	21 247
Zelfstandigen in bijberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	13 212	22 219
Zelfstandigen na pensioen, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	8 977	12 241
Helpers	31 002	48 410
Helpers in hoofdberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	29 573	45 933
Helpers in hoofdberoep, in combinatie met werkende bij RSZ of RSZPPO	879	1 548
Helpers in bijberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	215	490
Helpers na pensioen, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	335	439

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening o.b.v. RSZ, RSVZ, RVA, Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium), DWH AM&SB bij de KSZ, FOD WASO (Bewerking Steunpunt Werk)

Tabel 10b. Bevolking (20-64 jaar) naar socio-economische positie (Vlaams Gewest en België; jaargemiddelde 2019)

	Vlaams Gewest	België
Bevolking	3 841 998	6 711 534
Niet-beroepsactief	780 974	1 537 032
Beroepsbevolking	3 061 024	5 174 502
Nwwz	173 558	457 860
Werkenden	2 887 466	4 716 642
Loontrekkenden	2 414 457	3 955 686
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, exclusief combinaties met statuut als zelfstandige, helper of grensarbeider	2 205 343	3 559 886
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut als zelfstandige in bijberoep	153 161	241 115
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut als zelfstandige na pensioen	382	584
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut als helper in bijberoep	4 196	8 004
Werkenden bij RSZ of RSZPPO, in combinatie met een statuut helper na pensioen	36	64
PWA-werknemers	831	1 614
Studenten gekend bij RSZPPO	939	1 490
Studenten gekend bij RSZ	14 114	24 137
Uitgaande grensarbeid, al dan niet in combinatie met een ander statuut als zelfstandige of werkende bij RSZ of RSZPPO		
naar Duitsland	433	3 900
naar Frankrijk	838	7 342
naar Luxemburg	652	38 119
naar Nederland	26 159	27 155
Internationale tewerkstelling	7 373	42 275
Zelfstandigen	442 046	712 639
Zelfstandigen in hoofdberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	406 497	657 174
Zelfstandigen in hoofdberoep, in combinatie met werkende bij RSZ of RSZPPO	13 375	21 021
Zelfstandigen in bijberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	13 197	22 202
Zelfstandigen na pensioen, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	8 977	12 241
Helpers	30 964	48 317
Helpers in hoofdberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	29 556	45 878
Helpers in hoofdberoep, in combinatie met werkende bij RSZ of RSZPPO	858	1 511
Helpers in bijberoep, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	215	490
Helpers na pensioen, exclusief combinaties met een loontrekkend statuut	335	439

Bron: Vlaamse Arbeidsrekening o.b.v. RSZ, RSVZ, RVA, Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium), DWH AM&SB bij de KSZ, FOD WASO (Bewerking Steunpunt Werk)

7. Werkende beroepsbevolking: detailtabellen

7.1. Loontrekkende beroepsbevolking naar WSE(42)-sector en arbeidsregime

7.1.1. Bron

De loontrekkende beroepsbevolking wordt berekend op basis van een aantal bronbestanden: RSZ, RSZPPO, RIZIV, RVA (voor de PWA-ers) en BISA.

7.1.2. Definities

De tabellen omvatten naast woonplaats, geslacht en leeftijd ook het arbeidsregime en de WSE(42)-sector van tewerkstelling.

ARBEIDSREGIME

Het arbeidsregime omvat drie categorieën: de werkenden in een voltijds regime, de werkenden in een deeltijds regime en de werkenden in een speciaal regime. De *deeltijdse* prestaties betreffen de prestaties van de werknemer die gemiddeld slechts een gedeelte presteert van de arbeidstijd van de referentiepersoon, d.i. de voltijdse werknemer in dezelfde onderneming (of bij gebrek daaraan in dezelfde sector) die dezelfde arbeid uitoefent als de betrokken werknemer.

De groep personen met een *speciaal* arbeidsregime omvat de prestaties als seizoenarbeider, interim-werknemer of werknemer met gelimiteerde prestaties. Seizoensarbeid heeft betrekking op korte arbeidsperiodes, hetzij als gevolg van de seizoensgebonden aard van het werk, hetzij als gevolg van de noodzaak van de onderneming en om een beroep te doen op versterking voor bepaalde periodes van het jaar. De interim-arbeid betreft de werknemers die door een erkend uitzendbureau ter beschikking gesteld worden van een gebruiker. De aanduiding 'gelimiteerde prestaties' geldt voor werknemers die verbonden zijn met de werkgever via een contract van korte duur en voor een tewerkstelling die per dag niet de gewoonlijke dagduur bereikt. Het betreffen hier bijvoorbeeld extra's in de horeca, monitoren in de socio-culturele sector, die voor slechts enkele uren worden aangeworven. De specifieke regelingen voor gelegenheidsarbeid in de land- en tuinbouw en in de horeca worden ook onder deze categorie opgenomen.

Van de internationale werknemers is het arbeidsregime niet gekend.

WSE(42)-SECTORINDELING

Om de sectorgegevens op een overzichtelijke manier weer te geven, worden de codes uit de Nace-Bel-nomenclatuur omgezet naar WSE-sectoren. Hierbij wordt eerst een indeling gemaakt in de vier hoofdsectoren. De *primaire* sector omvat de land- en tuinbouw en de visserij. De *secundaire* sector omvat alle industriële nijverheden en ook bouwsector. De *tertiaire* sector omvat vooral commerciële diensten en de *quartaire* sector bundelt vooral niet-commerciële diensten.

Binnen deze hoofdsectoren wordt een meer gedetailleerde opsplitsing gemaakt volgens 42 WSE-sectoren, gebaseerd op de Nace-Bel-nomenclatuur 2008.

De WSE-sectorindeling is terug te vinden op www.steunpuntwerk.be, in de rubriek 'Publicaties' (publicatietype 'Classificaties').

TIJDREEKSBREUKEN

De bronstatistieken die worden aangewend voor de opmaak van de Vlaamse arbeidsrekening zijn onderhevig aan administratieve wijzigingen in de tijd. Hierdoor kunnen er kleine, maar soms ook meer ingrijpende tijdreeksbreuken voorkomen die betrekking hebben op de globale tewerkstelling en/of op (verschuivingen in) specifieke activiteitssectoren.

De voornaamste tijdreeksbreuken van de laatste jaren zijn de volgende:

- Vanaf 2010 worden de *dienstencheque-ondernemingen* prioritair ingedeeld volgens de aard van de geleverde diensten. Hierdoor worden heel wat van deze ondernemingen niet meer onder de sector 'Ter beschikkingstelling van personeel' (Nace 78) of onder 'Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting' (buurt- en nabijheidsdiensten) (Nace 88) opgenomen, maar hoofdzakelijk onder de sectoren 'Diensten in verband met gebouwen' (poetshulp) (Nace 81) en 'Overige persoonlijke diensten' (strijkateliers) (Nace 96). Deze verschuiving gaat gepaard met aanzienlijke sprongen in het aantal werkenden in de corresponderende WSE-sectoren (cf. t14, t15 en q7) tussen 2009 en 2010.
- Vanaf 2011 werd een hervormde RSZ-aangifte voor het *overheidspersoneel* ingevoerd, die het mogelijk maakt werknemers die zich in bepaalde stelsels van inactiviteit bevinden te onderscheiden. Zo worden de werknemers die zich in een stelsel van terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen bevinden, niet langer geteld als tewerkgestelde werknemer. Als gevolg van deze herzieningen (cf. het Capelo-project) werden in 2011 een 12 000-tal RSZ-loontrekkenden minder geteld. Het ging hierbij vooral om een tijdreeksbreuk in de Nace-sectoren 61.1 ('draadgebonden communicatie'), 85.3 ('secundair onderwijs') en 85.4 ('hoger onderwijs en post-secundair niet-hoger onderwijs').
- Voor de cijfers van 2013 werd tevens een bijkomende correctie gedaan – ook als gevolg van het Capelo-project – voor werknemers van het *ministerie van Defensie*, in het kader van de maatregel van de vrijwillige opschorting van prestaties (VOP). Deze correctie resulteerde tot een vermindering van ongeveer 3 500 eenheden in de sector 'Algemene Overheidsdiensten' (Nace-sector 84.2).
- Integratie van de internationale tewerkstelling in de cijfers vanaf 2017 (gemeten door BISA). De loontrekkenden werkzaam bij een internationale instelling waren voordien niet gekend als 'werkend' maar als 'niet-beroepsactief', omdat er geen enkele betrouwbare en volledige statistiek bestond die hen in kaart bracht. Dit zorgt voor een tijdreeksbreuk tussen 2016 en 2017. Er komen ongeveer 40 700 werkenden bij, waarvan ongeveer 30 300 wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 7000 in het Vlaams Gewest en 3400 in het Waals Gewest. Personen waarvan de woongemeente niet gekend is, tellen we niet mee. Deze loontrekkenden vallen allemaal onder de quartaire sector; de internationale scholen onder nace 85 (q05) en de andere internationale instellingen onder nace 99 (q03).
- Op 1 januari 2018 is de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden (HVKZ) opgegaan in twee andere instellingen van sociale zekerheid: de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV). Dit resulteert in ongeveer 1000 bijkomende werknemers in de sector 'Transport' (t5)
- In de RSZ PPO bestanden vóór 2017 werd gewerkt met de methodologie eigen aan de RSZPPO. Vanaf 2017 heeft de RSZ de inning van de sociale zekerheidsbijdragen van de werknemers tewerkgesteld bij de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten overgenomen van de RSZPPO/DIBISS.

Hierdoor werd ook RSZ-methodologie geïntegreerd binnen RSZ PPO data en werden enkele afwijkingen rechtgezet. Één van deze afwijkingen had een redelijke impact: leerkrachten van gemeentelijk-provinciaal onderwijs die een vergoeding ontvingen voor middagtoezicht/busbegeleiding werden in de DMFAPPO aangegeven en daardoor ook geteld als werkend bij RSZ PPO. De leerkrachten in gemeenschaps- of vrij onderwijs kunnen ook zo een vergoeding hebben maar deze werden niet aangegeven door de inrichtende macht. Als gevolg hiervan is de correctiesleutel voor dubbeltellingen tussen RSZ en RSZ PPO in België gedaald van 0,0050 naar 0,0036. Deze methodologische wijziging resulteert in een 5000 tal extra loontrekkenden.

7.1.3. Tabellen

De raming van de loontrekkende beroepsbevolking naar sector (Nace-code op 3 digits) en arbeidsregime gebeurt op gemeentelijk niveau, naar geslacht en gedetailleerde leeftijdsklasse. Niet alle (sector)details worden evenwel aangeboden in de verschillende tabellen op de website.

7.1.4. Integratie

Uit de basistabellen van de Vlaamse Arbeidsrekening zonderen we de loontrekkenden af. Deze groep werd berekend aan de hand van een specifieke methodologie, inclusief correcties en bijschattingen. Niet alle bronbestanden bevatten informatie over het arbeidsregime en de sector van de loontrekkende in kwestie. Waar deze informatie ontbreekt, wordt beroep gedaan op bijkomende RSZ- en RSZPPO-data. De loontrekkenden worden hiertoe in drie groepen verdeeld:

- (1) *De studenten gekend bij RSZ en RSZPPO* – We beschikken voor alle kwartalen over RSZ en RSZPPO -data waarin de studenten opgesplitst worden naar gemeente, geslacht, gedetailleerde leeftijdsklasse en sector. We beschouwen alle studenten als deeltijds werkenden.
- (2) *De PWA-werknemers* – Een tweede groep omvat de PWA-werknemers. Zij worden allen als deeltijds werkend beschouwd en worden allen toegewezen aan Nace-sector 78.100 'Arbeidsbemiddeling' (Nace-Bel-nomenclatuur 2008) waartoe de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen behoren.
- (3) *De internationale werknemers* – Vanaf 2017 zit deze groep er ook in. De internationale scholen vallen onder nace 85 (q05) en de andere internationale instellingen onder nace 99.0 (q03).
- (4) *De overige loontrekkenden* – Een vierde en laatste groep omvat alle overige loontrekkenden. Het gaat dan om de uitgaande grensarbeiders en de loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO, eventueel in combinatie met een statuut als zelfstandige of helper in bijberoep of na pensioen. Deze derde groep wordt verdeeld naar sector (Nace-code 3 digits) en arbeidsregime aan de hand van bijkomende bestanden van RSZ en RSZPPO. Op basis van deze bestanden berekenen we sleutels die we toepassen op de groep loontrekkenden.

Wanneer we de drie groepen van loontrekkenden terug bij elkaar brengen, bekomen we een raming van het jaargemiddelde van het *totaal aantal loontrekkenden* naar gemeente, geslacht, gedetailleerde leeftijdsklasse, sector (Nace-code 3 digits) en arbeidsregime. De sectorgegevens volgens Nace-code op 3 digits worden omgezet naar WSE(42)-sectoren.

7.2. Werkende beroepsbevolking naar WSE(42)-sector en statuut

7.2.1. Bron

De totale werkende beroepsbevolking wordt berekend op basis van RSZ, RSZPPO RIZIV, RVA (voor de PWA-ers), BISA en RSVZ. De verdeling van de totale werkende beroepsbevolking naar WSE(42)-sector en statuut werd gebaseerd op bijkomende bestanden van RSVZ, RSZPPO en RSZ.

7.2.2. Definities

De tabellen omvatten naast woonplaats, geslacht en leeftijd ook het statuut en de WSE(42)-sector van tewerkstelling.

STATUUT

De werkende beroepsbevolking wordt opgedeeld in drie categorieën:

- (1) De *loontrekkenden* zijn de werkende personen die in loonverband werken of door een statuut verbonden zijn. Zij werken op grond van een formeel aangegane overeenkomst onder het gezag van een werkgever en ontvangen daarvoor een loon. Personen die meerdere jobs combineren, worden bij de loontrekkenden geteld wanneer men de loontrekkende job combineert met een statuut als zelfstandige of helper dat niet in hoofdberoep wordt uitgeoefend.
- (2) De *zelfstandigen* zijn de werkende personen die voor eigen rekening werken, zonder dat er een ondergeschikt verband is met een werkgever. Zij oefenen een bij officiële instanties geregistreerde bedrijvigheid uit met de intentie daaruit inkomsten te verwerven. Personen die meerdere jobs combineren, worden bij de zelfstandigen geteld wanneer men de zelfstandige activiteit uitoefent in hoofdberoep. Als de zelfstandige activiteit niet in hoofdberoep wordt uitgeoefend, behoort men tot de loontrekkenden.
- (3) De *helpers* zijn de werkende personen die een zelfstandige bijstaan in de uitoefening van diens activiteit zonder dat er een ondergeschikt verband is. Personen die meerdere jobs combineren, worden bij de helpers geteld wanneer de activiteit van helper wordt uitgeoefend in hoofdberoep. Als de activiteit van helper niet in hoofdberoep wordt uitgeoefend, behoort men tot de loontrekkenden.

WSE(42)-SECTORINDELING

(zie supra: 7.1.2. Definities)

7.2.3. Tabellen

De raming van de werkende beroepsbevolking naar statuut en sector (Nace-code 2 digits) gebeurt op gemeentelijk niveau, naar geslacht en gedetailleerde leeftijdsklasse. Niet alle details worden evenwel aangeboden in de verschillende tabellen op de website.

7.2.4. Integratie

Uit de basistabellen van de Vlaamse Arbeidsrekening zonderen we de totale werkende beroepsbevolking af. Deze groep werd berekend aan de hand van een specifieke methodologie, inclusief correcties en bijschattingen. Niet alle bronbestanden omvatten informatie over het arbeidsregime en de sector van de werkende in kwestie. Waar deze informatie ontbreekt, wordt beroep gedaan op bijkomende data van RSZ, RSZPPO en RSVZ.

Deze raming gebeurt afzonderlijk voor de drie statuten:

- (1) De *loontrekkenden* naar sector worden gedistilleerd uit de berekeningen van de loontrekkenden naar sector en regime (zie paragraaf 7.1). De sectorgegevens per Nace-code op 3 digits worden omgerekend naar Nace-codes op 2 digits om de gegevens van de loontrekkenden te kunnen integreren met de gegevens van de zelfstandigen en helpers.
- (2) Voor de verdeling naar Nace-code gaan we uit van de componenten zelfstandigen en helpers zoals berekend in de basistabellen van de werkende beroepsbevolking, inclusief correcties of bijstellingen. De sectorale verdeelsleutels worden berekend op basis van de originele RSVZ-data naar gemeente, geslacht, leeftijd en Nace-sector (2 digits), die worden omgezet naar een jaargemiddelde en vervolgens worden toegepast op de 'gecorrigeerde' data uit de basistabellen (opgesplitst voor de zelfstandigen in hoofdberoep, de zelfstandigen in bijberoep/na pensioen en de helpers).

Wanneer we de loontrekkenden, de zelfstandigen en de helpers terug bij mekaar brengen, bekomen we een raming van het jaargemiddelde van de *totale werkende beroepsbevolking* naar gemeente, geslacht, gedetailleerde leeftijdsklasse, sector (Nace-code 2 digits) en statuut. De sectorgegevens volgens Nace-code op 2 digits worden omgezet naar WSE(42)-sectoren.